

Народна скупштина Републике Србије

Јавна слушања у Народној скупштини

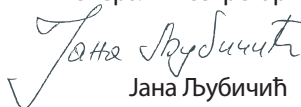
Реч генералног секретара

Јавно слушање је као инструмент у раду одбора Народне скупштине посебно значајно у остваривању њене законодавне и контролне функције. До сада, овај институт је имао свој израз само у нормативном облику и донекле у стручној литератури.

Имајући у виду наведену чињеницу, као и усмереност јавног слушања ка широј јавности и већем броју учесника у његовом остваривању, оцењено је да би требало приступити изради брошуре „Јавна слушања у Народној скупштини“, која би на једноставан начин презентовала овај институт и тиме га учинила доступнијим грађанима, односно посетиоцима Народне скупштине.

Овом приликом указујемо на значајну стручну и материјалну помоћ коју је у изради ове брошуре пружила Вестминстерска фондација за демократију, на чему јој се захваљујемо.

Генерални секретар

Јанка Љубичић

Јана Љубичић

Појам, организација, учесници и предмет јавног слушања

Јавно слушање је један од института који су на располагању парламентарним одборима у циљу прибављања информација, стручних мишљења, разјашњења појединих решења у предлогу акта или важећем пропису, ради праћења спровођења и примене закона, као и разјашњења појединих питања од значаја за вршење надзора над радом извршне власти. Из ових разлога, јавно слушање може бити законодавног или контролног карактера. У пракси, то је скуп у организацији надлежног одбора, коме присуствују, поред заинтересованих народних посланика, представници извршне власти, независних државних органа, организација цивилног друштва, струковних удружења или група грађана, где се размењују мишљења, ставови и информације о одређеном питању из делокруга рада одбора.

Кратак историјат и резиме најбољих пракси

Институт јавних слушања представља значајан инструмент у раду парламената, који је настао у пракси англосаксонских парламената, какви су британски парламент и амерички Конгрес, а нешто касније и у читавом низу парламената скандинавских земаља. Зачетак овог института сусреће се још у 17. веку као резултат потребе остваривања надзора енглеског парламента над радом извршне власти, односно владе и сваког министра посебно. Институт јавног слушања примењују одбори парламената и он представља значајан напредак у вршењу надзора над радом министара и других државних службеника у односу на традиционални вид надзора који се остваривао углавном путем парламентарних питања.

Јавна слушања су детаљна, дуготрајна и упорна испитивања пре свега министара и других државних функционера о њиховом раду и често се називају „заседања са предочавањем доказа“. У пракси, спроводећи јавна слушања одбори парламената су

способни да одговоре на питања од већег јавног значаја и тиме омогуће парламенту да успешно оствари своје надлежности, чија је окосница владавина права и систем поделе власти.

Данас парламенти прилично уједначено и у великој мери примењују овај институт, а процедуре најчешће регулишу у пословницима парламената, ређе и додатним, посебним правилима.

У Народној скупштини јавно слушање је, као један од института које одбор користи у остваривању свог делокруга, уведено Законом о Народној скупштини, а детаљно процедурално уређено Пословником Народне скупштине. Доследно нормативно уређење последњих година значајно је утицало на широку примену овог института и допринело бољем разумевању одређених питања, као и унапређењу стања у одређеним областима друштва.

За оне који желе да знају више: чл. 2, 3, 4. и 99. Устава Републике Србије; чл. 27. Закона о Народној скупштини.

Спровођење јавних слушања у Народној скупштини

Зашто одбори организују јавно слушање?

Одбори Народне скупштине организују јавно слушање пре свега ради прибављања информација, односно стручних мишљења о предлогу акта који је у скупштинској процедури, разјашњења појединих решења из предложеног или важећег акта, разјашњења питања значајних за припрему предлога акта или било ког другог питања које је у надлежности одбора. Такође, јавна слушања се могу организовати и ради праћења спровођења и примене закона, разјашњења појединих питања од значаја за вршење надзора над радом извршних органа.

Ко предлаже да се одржи јавно слушање?

Предлог за организовање јавног слушања може да поднесе сваки члан одбора, а предлог садржи тему и списак лица која би била позвана. Одлуку о организовању јавног слушања доноси одбор, а председник одбора обавештава о томе председника Народне скупштине.

Ко може да учествује у јавном слушању?

Овај институт представља јединствен начин да се све заинтересоване стране укључе у расправу о предметном питању. Лица која се позивају на јавно слушање су пре свега представници Владе, ресорних министарстава, посебних организација и агенција, представници независних државних органа, организација и тела, представници удружења грађана, универзитета, стручна јавност и независни експерти.

Позвана и заинтересована лица, учесници јавног слушања, могу да поднесу писане информације о теми јавног слушања које сматрају релевантним за ток јавног слушања. Информације се достављају одбору, а одбор их може проследити и другим позваним лицима.

Ток јавног слушања

Јавно слушање се одржава без обзира на број присутних чланова одбора. Председник одбора председава састанку и даје уводне напомене о теми јавног слушања, отвореним питањима, као и о процедури одржавања јавног слушања. Председник одбора се стара о реду на састанку и поштовању старе традиције јавног слушања и говорника. Позвана лица имају одређено време на располагању да представе своје виђење теме и отворених питања и одговоре на питања чланова одбора.

Информација о одржаном јавном слушању

Након јавног слушања председник одбора доставља информацију о јавном слушању председнику Народне скупштине, члановима одбора и учесницима јавног слушања. Информација садржи имена учесника на јавном слушању, кратак преглед излагања, ставова и предлога изнетих на јавном слушању.

Чланови одбора и учесници јавног слушања могу да поднесу писане примедбе на информацију о јавном слушању председнику одбора, који их доставља лицима са списка присутних.

Пракса и основне вредности одржавања јавних слушања

Основне вредности овог института јесу, пре свега, подизање демократског нивоа поступка доношења закона, потпуније остваривање контролне функције Народне скупштине и, коначно, подизање нивоа јавности рада Народне скупштине, односно приближавање њених активности грађанима.

Наиме, јавна слушања омогућавају да се у расправу о одређеном питању укључи шири круг учесника, који на овај начин могу да изнесу своје ставове, мишљења и предлоге у вези са предлозима закона који су у скупштинској процедури. Такође, у сагледавању стања у сфери извршне власти независни државни органи и тела, струковна удружења и организације цивилног друштва пружају драгоцен спектар информација одбору, који својим даљим активностима доприноси свеобухватном и успешнијем вршењу контролне функције Народне скупштине.

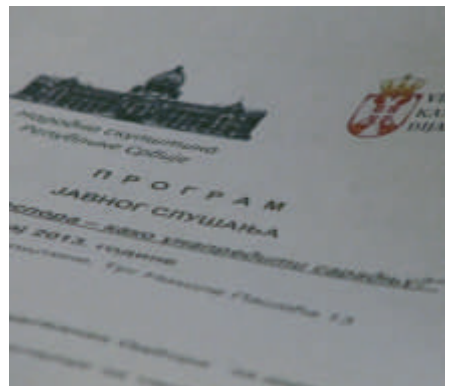
Треће, отвореност и јавност у раду Народне скупштине значајно доприносе подизању нивоа заинтересованости грађана и њиховом активирању у процесу изналажења најбољих начина за остваривање њихових интереса и заштиту права.

Досадашња пракса одбора Народне скупштине

Одбори Народне скупштине, као и народни посланици, показују изузетан интерес и ангажованост у примени института јавног слушања као праксе која значајно доприноси подизању нивоа остваривања надлежности Народне скупштине.

Тако одбори Народне скупштине годишње одрже, у просеку, више од двадесет јавних слушања, која се односе на најразличитије области друштвеног живота (здравство, просвету, културу, социјалну заштиту, остваривање људских права, заштиту животне средине итд.).

Полазећи од свог делокруга одбори су користили институт јавног слушања поводом значајних питања из најразличитијих области друштвеног живота, уз присуство великог броја

тине у коришћењу института јавног слушања

учесника, а ове активности одбора су имале одјека у јавности.

Тако је одржано јавно слушање, у организацији Одбора за рад и социјална питања друштвену укљученост и смањење сиромаштва, након годину дана примене Закона о социјалној заштити, како би се додатно размотрила отворена питања социјалне политике, заштите, права и обавеза у овој области. Са истим циљем организовано је и јавно слушање на тему стратегије развоја образовања, у делокругу рада Одбора за образовање, технолошки развој и науку.

Јавна слушања су дала допринос и дискусијама о актуелним темама као што су генетички модификовани организми, у организацији Одбора за

заштиту животне средине. Такође, Одбор за људска и мањинска права и равноправност полова организацијом јавних слушања дао је значајан допринос питањима из домена бриге о породици, заштите од насиља у породици и злоупотребе деце на интернету. О правима медија и њиховим слободама поново се дебатовало и кроз тему јавног слушања под називом „Медијске слободе“ у организацији Одбора за културу и информисање.

Посебна пажња на јавним слушањима у организацији одбора Народне скупштине посвећена је и процесу европских интеграција Србије, питањима и правима дијаспоре, стратешким правцима у борби против дроге и другим актуелним питањима.

дизајн: comma | communications design штампа: Stonicom тираж: 800 примерака

Израду ове брошуре подржала је Westminster Foundation for Democracy.

www.parlament.rs